Lausuntopyyntö 6.5.2022;
Asia: HE 68/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto:

Hyvinvointialueiden rahoituksesta annettuun lakiin esitetyt muutokset

Hyvinvointialueilta pyydettiin aiemmin lausuntoja esitykseen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamisesta. Muun muassa lausuntopalautteen johdosta esitykseen on tehty joitakin muutoksia, joihin Keski-Suomen hyvinvointialue haluaa kiinnittää huomiota:

3 § Valtion rahoitus hyvinvointialueille

Lausuntopalautteen johdosta hyvinvointialueiden rahoituksen uutta määräytymistekijää yliopistosairaalalisää koskevaa ehdotusta ei ole otettu esitykseen, vaan sen osalta valmistelua jatketaan. Tarkoituksena on antaa asiasta hallituksen esitys syysistuntokaudella 2022. Yliopistosairaala-alueiden kustannuksia otettaisiin uuden tekijän perusteella huomioon aikaisintaan vuodesta 2024 lukien.

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää hyvänä, että yliopistosairaalalisän toteutustapaa vielä arvioidaan. Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että yliopistosairaaloiden erityisrahoituksen pitäisi olla perusteiltaan läpinäkyvää ja arvioi, että aiemmin esitetty taso on aivan liian korkea. Asiasta ei tule päättää ennen kuin on tiedossa lainsäädäntö, jolla yliopistosairaaloiden tehtävistä linjataan.

Yhteistyöalueiden linjaukset tki-toiminnasta tehdään vasta vuoteen 2025 mennessä. Yliopistosairaaloiden rahoitus tulisi nähdä osana tätä laajempaa kokonaisuutta. Myös muiden kuin yliopistosairaalaa ylläpitävien hyvinvointialueiden edellytykset tki-toimintaan on turvattava.

38 § Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarvekertoimet vuosina 2023 ja 2024

Esitystä on täydennetty rahoituslain siirtymäsäännöksellä, joka koskee terveyden-, vanhusten ja sosiaalihuollon tarvetekijöiden perusteella

määriteltävien palvelutarvekertoimien laskennassa käytettäviä tietoja. Sääntelyn tarkoituksena on varmistaa, että poikkeuksellisimpien koronavuosien 2020 ja 2021 tiedot eivät yksinään vaikuta rahoituksen määräytymiseen. Vuosille 2023 ja 2024 rahoitus määräytyisi ehdotuksen mukaan kahden vuoden kertoimien keskiarvon perusteella, jotka lasketaan vuodelle 2023 vuosien 2019 ja 2020 tietojen perusteella ja vuodelle 2024 vuosien 2019 ja 2021 tietojen perusteella.

Keski-Suomen hyvinvointialue pitää esitettyä muutosta perusteltuna.

35 a § Hyvinvointialuekohtainen korvaus vuonna 2024

Aiemmassa lausuntopalautteessa tuotiin esille tarve hyvinvointialueiden vuoden 2023 rahoituksen oikaisemista koskevan kertakorvauksen maksamisesta jo vuoden 2023 aikana. Kertakorvauksen on tarkoitus olla kunta–valtio–hyvinvointialue -suhteessa kustannusneutraali. Mahdollista kustannusten kasvua vastaava vähennys kuntien valtionosuuksiin tehtäisiin vasta vuosina 2024 ja 2025.

HE 68/2022 perustelujen mukaan järjestely edellyttäisi siten valtion maksuosuuden kasvattamista jo vuonna 2023, mihin ei ole varauduttu Julkisen talouden suunnitelmassa. Lisäksi aikaistaminen ei ole perusteltua sen vuoksi, että mahdollinen rahoituksen vähentäminen kunnilta, tai tarkistuksen lopputuloksesta riippuen hyvinvointialueilta, kesken vuoden olisi ongelmallista.

Myös Keski-Suomen hyvinvointialue esitti aiemmassa lausunnossa näkemyksenään, että hyvinvointialueille ehdotetun kertakorvauksen maksuajankohtaa tulisi uudelleenarvioida siten, että mahdollinen kertakorvaus toteutettaisiin jo vuoden 2023 kuluessa. Ymmärrämme kuitenkin aikatauluun liittyvän problematiikan valtion talouden näkökulmasta. Asian mahdollinen vaikutus hyvinvointialueiden ensimmäisen vuoden tulokseen tulisi ottaa huomioon kun tarkastellaan esim. arviointimenettelyyn liittyvien kriteerien toteutumista.

19.5.2022
Keski-Suomen hyvinvointialue

Aija Suntioinen
talouden vastuuvalmistelija